

TIETEELLISTEN SEURAIN VALTUUSKUNNAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2012

Tieteellisten seurain valtuuskunta on Suomessa toimivien tieteellisten seurojen valtakunnallinen yhteistoimintaelin, jolla on myös tieteelliseen julkaisutoimintaan liittyviä julkisia tehtäviä. Valtuuskunta toimii Tieteellisten seurain valtuuskunnasta annetun lain (938/2006) ja 20.3.2007 hyväksytyjen sääntöjen pohjalta.

Valtuuskunnan tehtävänä on

- 1) edistää valtuuskunnan jäsenyhteisöjen yhteistyötä ja toimintaedellytyksiä;
- 2) kehittää tieteellisen tiedon välitystä ja julkaisutoimintaa sekä hoitaa tieteellisen kirjallisuuden kansainvälistä vaihtoa;
- 3) edistää tutkimustiedon tunnetuksi tekemistä ja sen käyttöä yhteiskunnassa;
- 4) vastata toimintaansa varten osoitettujen varojen käytöstä, tieteellisille seuroille luovutettujen yhteisten kokous- ja toimistotilojen hallinnasta ja hoidosta sekä muista tieteellisille seuroille yhteisistä tehtävistä.

Valtuuskunnan toimintaa ja palveluja kehitetään syksyllä 2011 valmistuneen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää sääntömuutosta. Toimiston työtä ohjaava ohjesääntö laaditaan.

Open Access -julkaisemisen vaikutukset jäsenseurojen julkaisutoimintaan ja kansainväliseen vaihtoon ovat erityisen huomion kohteena.

Raportoidaan Julkaisufoorumi-hanke eli tieteellisten julkaisukanavien laadunarviointijärjestelmän luomisesta ja käynnistetään järjestelmän ylläpito.

Tieteen suomenkielisten termien käyttöä tutkitaan ja kehitetään yhteistyössä Tieteen kansallisen terminipankki –hankkeen kanssa.

Vuoden 2013 Tieteen päiviä *Kriisi – uhka ja mahdollisuus: Kriser – hot och möjligheter* valmistellaan.

Julkaisutoiminnan edistäminen

Tieteellisten seurojen julkaisutoiminnan sekä julkaisujen levikin ja markkinoinnin edistämistä varten valtuuskunnalla on *Julkaisukeskus*, jonka toimintaa ohjaa hallituksen asettama johtokunta. Julkaisukeskus palvelee jäsenseuroja tieteellisten julkaisujen myynnissä ja markkinoinnissa, teknisessä toteutuksessa sekä hoitaa jäsenseurojen julkaisujen kansainvälisen vaihdon. Julkaisukeskukseen kuuluvat *Julkaisupalveluyksikkö*, *Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus*, *Tiedekirja – Vetenskapsbokhandeln* ja *Julkaisuvarasto*.

Vuoden 2012 aikana valmistellaan julkaisukeskuksen organisaation uudistamista vuoden 2013 alusta julkaisukeskuksen kehittämissuunnitelman mukaisesti. Uudessa organisaatiossa julkaisukeskuksen johtokunnan henkilöhallinnon tehtävät siirtyvät valtuuskunnan hallitukselle ja neljän toimintayksikön tilalle tulee kaksi tiimiä.

Vuonna 2012 *julkaisupalveluyksikkö* tarjoaa palveluja jäsenseurojen digitaalisen julkaisemisen tarpeisiin. Vastataan Open Access -julkaisemisen ja aiemmin painettuna ilmestyneen aineiston digitoituna julkaisemisen aiheuttamaan palveluiden kysyntään.

Open Journal Systems -julkaisualustaa lehtien toimitus- ja jakelujärjestelmänä kehitetään edelleen yhteistyössä seurojen sekä koti- ja ulkomaisten toimijoiden kanssa. Open Access -tiedottamiseen osallistutaan myös FinnOA:n puitteissa.

Muita julkaisupalveluita tuotetaan resurssien mukaan syksyllä 2011 tehdyn jäsenkyselyn tulosten pohjalta.

Luetteloa jäsenseuroista ylläpidetään verkkosivuilla www.tsv.fi.

Tiedekirja – Vetenskapsbokhandeln

Myyntinäyttely Tiedekirja – Vetenskapsbokhandeln myy ja markkinoi valtuuskunnan ja sen jäsenseurojen julkaisuja. Tiedekirja esittelee julkaisuja messuilla, näyttelyissä ja tieteellisissä kokouksissa.

Tieteellisen kirjallisuuden saatavuutta parannetaan kehittämällä edelleen Tiedekirjan verkkokaupan palveluita. Kirjojen markkinoinnissa tehdään yhteistyötä seurojen kanssa. Helmi-kuussa on vuorossa joka toinen vuosi järjestettävä alennusmyynti.

Vuoden tiedekirja -palkinto jaetaan yhdessä Suomen tiedekustantajien liiton kanssa valtuuskunnan kevätkokouksen yhteydessä.

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus

Tieteellisen kirjallisuuden vaihtokeskus toimii julkaisujen kansainvälisen vaihtotoiminnan keskuksena. Hyödyntämällä tietotekniikan antamia mahdollisuuksia toimitaan entistä tehokkaammin kansallisuksena vaihtokeskuksena. Seurataan elektronista julkaisemista samoin kuin Open Access -julkaisemista, joiden yleistymisen vaikuttaa painettujen julkaisujen vaihtoon.

Vaihtokeskus on International Federation of Library Associations (IFLA) -järjestön jäsen. Vaihtokeskuksen henkilökunta osallistuu IFLA:n vuonna 2012 Suomessa pidettävään konferenssiin ja sen järjestelyihin.

Tieteellisen kirjallisuuden julkaisuvarasto

Tieteellisen kirjallisuuden julkaisuvarastossa säilytetään jäsenseurojen julkaisuja. Varasto toimii Tiedekirjan lähivarastona ja tarjoaa postituspalveluja vaihtokeskukselle ja jäsenseuroille.

Seurojen varastosopimukset uudistetaan ja varastossa säilytettävien julkaisujen kiintiökäytäntöjä täsmennetään.

Avustusjaosto

Valtuuskunnan hallituksen asettama julkaisuavustusjaosto valmistelee päätöksiä Suomen Akatemian valtuuskunnalle delegoimien valtionavustusten jakamiseksi.

Julkaisuavustukset

Valtuuskunnan hallitus päättää valtion tieteelliseen julkaisutoimintaan ja kansainväliseen toimintaan (kansainvälisten liittojen jäsenmaksuihin ja kansainvälisten liittojen suomalaisten luottamushenkilöiden matkakuluihin) osoittaman valtionavustuksen jakamisesta tieteellisille seuroille ja tiedeakatemioidelle.

Kongressiavustukset

Valtuuskunnan hallitus päättää Kansainvälisten konferenssien ja kansallisten seminaarien järjestämiseen osoitetun valtionavun jakamisesta. Liikuntatieteellisten vuonna 2013 järjestettävien

konferenssien avustukset tulevat myös valtuuskunnan kautta haettavaksi syksyllä 2012.

Tieteen tiedotus

Tieteen päivät

Tieteen päivät 9.–13.1.2013 vietetään teemalla *Kriisi – uhka ja mahdollisuus. Kriser – hot och möjligheter*. Ohjelmasta vastaa Suomen Kulttuurirahaston, Tieteellisten seurain valtuuskunnan sekä tiedeakatemioiden asettama järjestelytoimikunta.

Tieteen päivillä toteutetaan Nuorten päivä, Tiederatikka ja Tiedekahvila. Yhteistyökumppaneina ovat mm. Suomen Akatemia, Suomen ympäristökeskus, Tiedekeskus Heureka ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta.

Tieteen päivien graafisen ilmeen suunnittelussa otetaan huomioon myös alueelliset Tieteen päivät muualla Suomessa.

Tieteessä tapahtuu

Tieteessä tapahtuu -lehti on eri tieteenalat koova yleistiede-lehti, jolla on keskeinen asema suomalaisessa tiedejulkaisemisessa ja tiedekeskustelun näyttämönä. Kirjoituksia on humanistisista tieteistä luonnontieteisiin, tieteenfilosofiasta tiedepolitiikkaan. Osa artikkeleista pohjautuu seurojen ja tiedeakatemioiden tilaisuuksissa pidettyihin esitelmiin.

Lehti ilmestyy painettuna ja sähköisenä versiona kuusi kertaa vuodessa. Vuonna 2012 julkaistaan 30. vuosikerta.

Tieteessä tapahtuu -lehden artikkelit luetteloidaan Kansalliskirjaston Arto-tietokantaan.

Muu tieteen tiedotus

Valtuuskunta osallistuu tieteen tiedottamista palveleviin tapahtumiin, kuten tiede- ja kirjamessuille Turussa ja Helsingissä, sekä Tietokirja.fi-tapahtumiin järjestämällä tieteellistä julkaisu- ja tiedotustoimintaa koskevaa ohjelmaa. Valtuuskunta järjestää tarvittaessa yleisötilaisuuksia ajankohtaisista teemoista.

Valtuuskunnan yhteydessä toimivan Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan kanssa tehdään yhteistyötä.

Valtuuskunta toimii yhteistyössä myös muiden tieteen tiedotuksen piirissä toimivien organi-

saatioiden kanssa. Valtuuskunta työskentelee Tiedekeskussäätiö *Heurekan*, *Tiede*-lehden sekä useiden Suomen ulkomailla toimivien tiede- ja kulttuuri-instituuttien, Helsingin yliopistomuseosäätiön ja Suomen kirjainstituutin säätiön taustayhteisönä.

Tämän lisäksi yhteistyö tiedetoimittajien, yliopistotiedottajien sekä Ylen tiedeohjelmien toimituksen kanssa jatkuu.

Valtuuskunta kuuluu eurooppalaisten tiedetapahtumia järjestävien yhteisöjen liittoon, European Science Event Association (EUSEA).

Valtuuskunnan ja sen jäsenseurojen näkyvyyttä lisätään kehittämällä valtuuskunnan kotisivuja www.tsv.fi.

Tiedeakatemiajaosto

Valtuuskunnan Tiedeakatemiajaosto on Suomessa toimivien tiedeakatemioiden ja teknillisten tieteiden akatemioiden yhteistoimintaelin. Jaosto edistää kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä, hoitaa suhteita ulkomaisiin tiedeakatemioihin ja kansainvälisiin tieteellisiin järjestöihin sekä toimii tieteen asiantuntijaelimenä.

Tiedeakatemiajaosto vastaa Kansainvälisen tiedeneuvoston (International Council for Science, ICSU) suomalaisten tieteenalakohtaisten kansalliskomiteoiden koordinoinnista sekä päättää opetusministeriön kansalliskomiteoiden toimintaan osoittaman valtionavun edelleen jakamisesta.

Tiedeakatemiajaosto vastaa UNESCO:n tiedeohjelmien kansallisen koordinaatioryhmän sihteeritehtävistä.

Lisäksi Tiedeakatemiajaosto pyrkii lisäämään suomalaisen tieteen ja suomalaisten tieteenkijöiden näkyvyyttä osoittamalla asiantuntijoita kansainvälisiin tehtäviin ja yhteistyöhankkeisiin.

Vuoden 2012 toiminnassa painopisteenä on ICSU:n eurooppalaisen ryhmän sihteeristö, joka toimii Tiedeakatemiajaoston yhteydessä. Sihteeristö lisää merkittävästi Suomen vaikuttavuutta ja näkyvyyttä eurooppalaisella yhteistyökentällä ja vahvistaa entisestään suhteita ICSU:un. Sihteeristön toimintaan kuuluvat suunnittelu-, koordinointi- ja tiedotustehtävät vastaavat Tiedeakatemiajaoston perustehtäviä ja täydentävät tätä kokonaisuutta.

Kansainvälisestä toiminnasta on lisätietoja verkkosivuilla www.tsv.fi/international/akatemat.

Tiedepoliittinen vaikuttaminen

Valtuuskunta tekee julkaisutoimintaa ja tieteen asemaa koskevia aloitteita ja antaa lausuntoja tieteenharjoittamista ja tieteellisten seurojen toimintaa koskevista kysymyksistä. Valtuuskunta järjestää tiedepoliittikkaa ja tieteellistä julkaisu-toimintaa koskevia tilaisuuksia yhdessä tie-deakatemioiden ja muiden jäsenseurojen kanssa.

Julkaisufoorumi

Julkaisufoorumi-hankkeessa on saatu vuoden 2011 loppuun mennessä aikaan järjestelmä, jossa tieteellisten lehtien, sarjojen ja kustantajien laatua voidaan arvioida. Vuonna 2012 järjestetään julkaisufoorumia koskeva seminaari.

Valtuuskunta on valmis neuvottelemaan julkaisufoorumin ylläpidosta TSV:ssä.

Tieteen termistötalkoot

Valtuuskunta toimii yhteistyössä Helsingin yliopistossa toimivan Tieteen kansallisen terminpankki –hankkeen kanssa. Jäsen seurat pääsevät seuraamaan verkossa pilottihankkeiden edistymistä. Syksyllä 2012 järjestetään humanististen ja yhteiskuntatieteiden termityötä koskeva seminaari. Valmistellaan vuonna 2013 jäsenseuroille järjestettävää termihankkeen seurantaseminaaria.

Tutkimusetiikka

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman tutkimuseettisen neuvottelukunnan pääsihteeri ja avustaja työskentelevät Tieteellisten seurain valtuuskunnassa. Neuvottelukunta edistää tutkimusetiikkaa koskevaa keskustelua ja tiedotusta sekä tekee aloitteita, järjestää seminaareja ja koulutusta sekä antaa lausuntoja tutkimusetiikkaan liittyvistä kysymyksistä. TENKin puheenjohtaja ja pääsihteeri osallistuvat aktiivisesti alan kansainväliseen yhteistyöhön.

TENK valvoo ja tehostaa hyvän tieteellisen käytännön (HTK) loukkausepäilyjen tutkintaa Suomessa. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten ns. ihmistieteiden alan tutkimuksen eettisen ennakkoarvioinnin toimintaa koordinoidaan. *Etiikan päivä* ja muita tapahtumia järjestetään yhdessä TJNK:n ja kansallisten eettisten neuvottelukuntien kanssa.

Vuonna 2012 TENK viettää 20-vuotisjuhlavuottaan. Se järjestää kansainvälisen tutkimusetiikan alan seminaarin Suomessa. Vuoden 2012 toiminnan painopisteenä on uudistaa yhteistyössä suomalaisen tiedeyhteisön kanssa HTK-ohjeisto tutkimusvilpin ja muiden tiedeyhteisön epäterveiden toimintatapojen torjumiseksi.

Neuvottelukunnan tarkempi toimintasuunnitelma on verkkosivulla www.tenk.fi.

Pohjoismaiden bioetiikkakomitea

Pohjoismaiden ministerineuvoston kanssa on tehty sopimus Pohjoismaiden bioetiikkakomitean hallinnon hoitamisesta Tieteellisten seurain valtuuskunnassa. Komitean toiminnasta on tietoja verkkosivuilla www.nbio.org.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on opetus- ja kulttuuriministeriön asiatuntijaelin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan eri alojen saavutuksia Suomessa ja ulkomailla sekä muun kansallisen ja kansainvälisen tiedon kehitystä. Neuvottelukunta jakaa vuosittain kohdeapurahoja ja tekee ministeriölle esitykset sekä tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saajista että kirjastojen ostotukilistan laadukkaista tietokirjoista. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on tiedonjulkistamista koordinoiva ja edistävä tiedehallinnon toimija.

Vuonna 2012 on neuvottelukunnan 40. juhlavuosi. Vuoden keskeinen hanke on kansallisen tiedeviestinnän toimenpideohjelman laatiminen. Sen yhteydessä neuvottelukunta järjestää työpajatyypistä toimintaa alan sidosryhmien kanssa.

Neuvottelukunnan pääsihteeri toimii Euroopan unionin tutkimus- ja innovaatiotoiminnan puiteohjelman Tiede yhteiskunnassa -ohjelman (SiS) toisena kansallisena yhteyshenkilönä (NCP). Vuonna 2012 on käynnissä kolmas EU-rahoitteinen hanke, SiS.net, joka edistää kansallisten kontaktihenkilöiden välistä yhteistyötä. Neuvottelukunnan pääsihteeri ja avustaja työskentelevät valtuuskunnan yhteydessä. Neuvottelukunnan ja valtuuskunnan onnistunutta yhteistyötä tiede yhteiskunnassa -toimintojen ja tiedeviestinnän piirissä edistetään. Pääsihteeri on Tieteessä tapahtuu -lehden toimitusneuvoston ja Tieteen päivien suunnitteluryhmän jäsen.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan toimintaan voi tutustua verkkosivuilla www.tjnk.fi.

Muu toiminta

Valtuuskunta järjestää jäsenseuroille yhdistystoimintaa ja taloudenhoitoa koskevaa koulutusta. Tietokantaa jäsenseurojen arkistoista kehitetään. Jäsenseuroille järjestetään arkistohoidon opastusta.

Valtuuskunta opastaa jäsenseuroja keräämään ja tallentamaan oman jäsenkuntansa oppihistoriallista muistitietoaineistoa ja neuvoo seurojen historian kirjoittamista.

Henkilökunta

Valtuuskunnassa työskentelee 27 vakinaista toimihenkilöä ja kolme kaksi määräaikaista toimihenkilöä. Johtoryhmän muodostavat toiminnanjohtaja, julkaisupäällikkö, tiedotuspäällikkö ja talouspäällikkö.

Työyhteisön kehittämissyhmään kuuluvat esimiesasemassa olevat toimihenkilöt sekä luottamusmies. Henkilökuntaa koulutetaan ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Toimitilat

Valtuuskunta huolehtii siitä, että tieteellisillä seuroilla on tarkoituksenmukaiset tilat. Valtuuskunta hallinnoi *Tieteiden taloa* (Kirkkokatu 6), joka on merkittävin tieteellisten seurojen kokouspaikka ja jossa useilla jäsenseuroilla on

toimisto. Valtuuskunta ja sen jäsenseurat käyttävät myös Säätytalon kokoustiloja.

Valtuuskunnan käytössä on useita vuokratiloja Helsingissä: Mariankatu 5 ja 7, Kirkkokatu 6, Liisankatu 16 ja Hallituskatu 2. Niissä on valtuuskunnan omia sekä jäsenseurojen kokous- ja toimitiloja. Rauhankatu 15:ssä on julkaisuvarasto ja Kirkkokatu 14:ssä Tiedekirja-Vetenskapsbokhandeln -myyntinäyttely.

Talous

Tieteellisten seurain valtuuskunnan toiminnan perusrahoitus saadaan yleisavustuksena opetus- ja kulttuuriministeriöltä samoin kuin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Tiedeakatemiajaooston määrärahat. Julkaisufoorumi-hankeeseen opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt erillisavustuksen. Tieteiden talon käyttömenot katetaan kokoustilojen vuokratuloilla.

Julkaisutoimintaan, kansainväliseen toimintaan sekä kansallisten seminaarien ja kansainvälisten konferenssien järjestämiseen tarkoitetut määrärahat saadaan Suomen Akatemialta.

Suomen kulttuurirahasto ja tiedeakatemit osallistuvat Tieteen päivien rahoittamiseen. Päiviä varten haetaan apurahaa myös muilta yksityisiltä säätiöiltä ja Tieteen tiedotus ry:ltä. Pohjoismaiden ministerineuvosto myöntää varat Pohjoismaiden bioetiikkakomitean menoihin. Lisäksi hankekohtaista rahoitusta haetaan yksityisiltä säätiöiltä.